

تعیین اولویت‌های کشوری اخلاق زیستی و اخلاق در علم و فناوری

محمد راسخ*، محمد مهدی آخوندی، فائزه عامری

اخلاق زیستی موضوعی نوپدید است که هم‌گام با پیشرفت علم و فناوری، موضوعات آن پیچیده‌تر و قلمرو آن گسترده‌تر شده است. پیچیدگی و گستردگی موضوعاتی که در اخلاق زیستی مطرح می‌شوند اجازه نمی‌دهند دولت‌ها هم‌زمان و به یک اندازه به تمام آن موضوعات بپردازند. از این رو، لازم است تدبیری اندیشید تا موضوعات مهم‌تر و فوری‌تر در اخلاق زیستی معطل نمانند و هر موضوعی بسته به اهمیتش در بستر جامعه و در زمان مناسب بررسی شود. بی تردید، پرداختن به هر یک از این موضوعات گاه نیازمند صرف هزینه‌های هنگفت است و آشکار است عدم درک صحیح از موضوعات تا چه حد می‌تواند موجب اتلاف منابع مادی و زمان شود. در واقع، اختصاص منابع باید متناسب با اهمیت و فوری بودن موضوعات اخلاق زیستی باشد. بر پایه‌ی این توضیحات، ضرورت اولویت‌بندی موضوعات مطرح در اخلاق زیستی به‌خوبی نمایان می‌شود. اولویت‌بندی موضوعات به ما کمک می‌کند منابع را در مسیر صحیح به‌کار گیریم و تحقیقات و مطالعات خود را صرف امور مهم‌تر و فوری‌تر کنیم. برای تعیین اولویت موضوعات مطرح در اخلاق زیستی باید به یک پرسش بنیادین پاسخ گفت: چگونه و مبتنی بر چه معیار(هایی) می‌توان موضوعات مهم در اخلاق زیستی را از موضوعات کم‌اهمیت‌تر بازشناخت. این پرسش شالوده‌ی طرح پژوهشی حاضر است که بنا دارد با انجام مطالعات نظری و میدانی پاسخی مناسب و درخور به این دست پرسش‌ها دهد. در مطالعه‌ی نظری، موضوعات مطرح در اخلاق زیستی و معیارهای اولویت‌بندی مشخص می‌شوند. در مطالعه‌ی میدانی، صاحب نظران و متخصصان مربوط، مبتنی بر معیارهای ارائه شده در مطالعه‌ی نظری، دیدگاه‌های خود را پیرامون اولویت موضوعات اخلاق زیستی مطرح می‌کنند. ارزیابی و برآورد آماری این دیدگاه‌ها نشان می‌دهد از دید متخصصان و صاحب نظران داخلی، کدام موضوعات در اولویتند که باید برای آن‌ها برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی کرد.

* Email: m-rasekh@sbu.ac.ir